

Datum van
inontvangstneming

:

10/02/2020

Zaak C-930/19**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

20 december 2019

Verwijzende rechter:

Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (België)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

13 december 2019

Verzoekende partij:

X

Verwerende partij:

Belgische Staat

1. Voorwerp en feiten van het geding

- 1 X, die de Algerijnse nationaliteit bezit, is op 26 september 2010 getrouwd met S.K., van Franse nationaliteit, te Algiers (Algerije). X is op 22 februari 2012 op het Belgisch grondgebied aangekomen om zich bij zijn echtgenote te voegen die een vergunning voor verblijf in België bezit. X heeft een verblijfskaart van een familielid van een burger van de Europese Unie ontvangen.
- 2 Echtgenoten X en S.K. hebben een kind.
- 3 Na vijf jaar huwelijk en twee jaar samenwonen in België, moest X de echtelijke woning gedwongen verlaten omdat hij het slachtoffer was van partnergeweld (beledigingen, fysieke aanvallen, doodsb bedreigingen). Op 22 mei 2015 heeft X zich gedomicilieerd op een ander adres dan zijn vrouw en dochter. Het huwelijksleven is sindsdien niet hervat. Sinds 10 september 2015 verblijft S.K. met hun kind in Frankrijk.

- 4 Op 14 december 2017 heeft verweerder het verblijfsrecht van X beëindigd. Hij merkt op dat X zich zeker in „een bijzonder moeilijke situatie bevindt” (gewelddaden binnen het huwelijk). Hij voegt er echter aan toe dat X niet aantoont dat hij over eigen bestaansmiddelen beschikt zodat hij niet meer afhankelijk is van sociale bijstand, zoals voorgeschreven door de Belgische wetgeving.
- 5 Op 26 januari 2018 heeft X bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen een annulatieberoep ingesteld tegen deze beslissing.

2. II. – Relevante Uniewetgeving

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

- 6 Artikel 20 bepaalt:

„Gelijkheid voor de wet

Eenieder is gelijk voor de wet.”

- 7 Artikel 21 luidt als volgt:

„Non-discriminatie

1. Iedere discriminatie, met name op grond van geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuiging, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicap, leeftijd of seksuele gerichtheid, is verboden.

2. Binnen de werkingssfeer van het Verdragen en onverminderd de bijzondere bepalingen van die Verdragen, is elke discriminatie op grond van nationaliteit verboden.”

Richtlijn 2003/86/EG van de Raad van 22 september 2003 inzake het recht op gezinshereniging

- 8 Artikel 15 bepaalt:

„1. Uiterlijk na vijf jaar verblijf, en voor zover aan de gezinsleden geen verblijfstitel is verleend om andere redenen dan gezinshereniging, hebben de echtgenoot of de niet-gehuwde partner en meerderjarige kinderen, indien zulks is vereist op aanvraag, recht op een autonome verblijfstitel, onafhankelijk van de gezinshereniger.

De lidstaten kunnen de verlening van de in de eerste alinea bedoelde verblijfstitel beperken tot de echtgenoot of niet gehuwde partner indien de gezinsband verbroken is.

2. De lidstaten kunnen een autonome verblijfstitel verlenen aan meerderjarige kinderen en bloedverwanten in rechtstreekse opgaande lijn, als bedoeld in artikel 4, lid 2.

3. In geval van weduwnaar- of weduwschap, echtscheiding, scheiding, of van overlijden van eerstegraads bloedverwanten in rechtstreekse opgaande of neergaande lijn, kan, indien zulks vereist is op aanvraag, een autonome verblijfstitel worden verleend aan personen die uit hoofde van gezinshereniging zijn toegelaten. De lidstaten stellen bepalingen vast om te waarborgen dat in geval van buitengewoon moeilijke omstandigheden een autonome verblijfstitel wordt verleend.

4. De voorwaarden betreffende de verlening en de geldigheidsduur van de autonome verblijfstitel worden in het nationale recht vastgesteld.”

Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, tot wijziging van verordening (EEG) nr. 1612/68 en tot intrekking van de richtlijnen 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG en 93/96/EEG

9 Artikel 13 luidt als volgt:

„Behoud van het verblijfsrecht van familieleden in geval van scheiding, ontbinding of nietigverklaring van het huwelijk of van beëindiging van het geregistreerde partnerschap

1. [...]

2. Onverminderd het bepaalde in de tweede alinea, leiden scheiding, ontbinding of nietigverklaring van het huwelijk of beëindiging van geregistreerd partnerschap als bedoeld in artikel 2, punt 2, onder b), niet tot verlies van het verblijfsrecht van de familieleden die niet de nationaliteit van een lidstaat bezitten:

[...]

c) indien bijzonder schrijnende situaties zulks rechtvaardigen, bijvoorbeeld wanneer een familielid tijdens het huwelijk of het geregistreerd partnerschap het slachtoffer is geweest van huiselijk geweld, of

[...]

Alvorens het duurzame verblijfsrecht te verwerven, blijft hun recht van verblijf onderworpen aan de voorwaarde dat is aangetoond dat zij werknemer of zelfstandige zijn, of voor zichzelf en hun familieleden over toereikende bestaansmiddelen beschikken om te voorkomen dat zij tijdens hun verblijf ten laste komen van de socialebijstandsregeling van het gastland, dat zij een

ziekttekostenverzekering voor alle risico's in het gastland hebben afgesloten, of dat zij lid zijn van de reeds in het gastland gevormde familie van een persoon die aan deze voorwaarden voldoet. [...]"

3. Standpunten van partijen

3.1. X

- 10 X bekritiseert de ongerechtvaardigde ongelijke behandeling die hij ondergaat als echtgenoot van een Unieburger ten opzicht van de echtgenoot van een derdelander die een onbeperkt verblijfsrecht heeft, in het bijzonder wanneer het huwelijksleven wordt beëindigd wegens partnergeweld.
- 11 Zijn recht op een voortgezet verblijf is in wezen afhankelijk van de voorwaarde dat hij werkt of over voldoende bestaansmiddelen beschikt, terwijl dat niet het geval is voor de echtgenoot van een derdelander.
- 12 X stelt dat die discriminatie in strijd is met artikelen 20 en 21 van het Handvest.

3.2. Verweerder

- 13 Verzoeker toont in casu niet aan hoe zijn situatie (als familielid van een burger van de Europese Unie) vergelijkbaar zou zijn met die van een familielid van een derdelander met een onbeperkt verblijfsrecht.
- 14 De situatie van een Unieburger kan niet vergeleken worden met de situatie van een derdelander. Hetzelfde geldt voor de situatie van (ex-)familieleden.
- 15 Gesteld al dat deze categorieën vergelijkbaar zijn, wat niet het geval is, dan is de door verzoekster aangevoerde verschillende behandeling gebaseerd op een objectief criterium en kan deze niet als onevenredig worden beschouwd.
- 16 Bij de aangevochten wettelijke bepaling, die een voorwaarde inzake voldoende bestaansmiddelen oplegt, zijn de bepalingen van richtlijn 2004/38, en meer bepaald artikel 13 ervan, omgezet in het nationale recht.
- 17 Wat voorts het non-discriminatiebeginsel betreft, zoals dit is neergelegd in artikel 21 van het Handvest, stemt lid 2 van dit artikel overeen met artikel 18, eerste alinea, VWEU (oud artikel 12 VEG) (zie eveneens de toelichtingen bij het Handvest van de grondrechten [PB 2007, C 303, blz. 2]). Het Hof heeft echter geoordeeld dat „[deze bepaling] [...] geen toepassing [vindt] in het geval van een eventueel verschil in behandeling tussen onderdanen van de lidstaten en onderdanen van derde landen” (arrest van 4 juni 2009, ██████████, C-22/08 en C-23/08, EU:C:2009:344, punt 52). Hieruit volgt dat artikel 21, lid 2, van het Handvest alleen van toepassing is in situaties waarin een onderdaan van een lidstaat louter op grond van zijn nationaliteit discriminerend wordt behandeld ten opzichte van een onderdaan van een andere lidstaat, wat hier niet het geval is.

Bijgevolg kan in de onderhavige zaak geenszins sprake zijn van discriminatie in de zin van artikel 21 van het Handvest.

4. Beoordeling door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- 18 De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen stelt vast dat de familieleden die slachtoffer zijn van huiselijk geweld inderdaad verschillend worden behandeld naargelang de gezinshereniging is verkregen met een Unieburger of met een derdelander die een verblijfsvergunning heeft in België.
- 19 Hoewel beiden een recht hebben op voortgezet verblijf in geval van ontwrichting van het huwelijk als gevolg van gewelddaden, hoeven de familieleden van een derdelander die het slachtoffer werden van dergelijk geweld, in tegenstelling tot familieleden van een Unieburger, geen ander bewijs leveren dan dat van de gewelddaden.
- 20 Het Grondwettelijk Hof van België heeft reeds geoordeeld dat dit verschil in behandeling tussen de gezinsleden van een Belg en de gezinsleden van een derdelander niet gerechtvaardigd is, maar heeft daarbij benadrukt dat de betrokken bepalingen „van toepassing zijn op familieleden van een Belg die geen gebruik heeft gemaakt van zijn recht van vrij verkeer. In dat geval volgt de toepassing van de [wettelijke] voorwaarden [...] op de familieleden van een Belg niet uit de omzetting van richtlijn 2004/38/EG maar berust zij op een autonome beslissing van de wetgever” (arrest nr. 17/2019 van 7 februari 2019).
- 21 In het onderhavige geval heeft verweerder een wettelijke bepaling toegepast waarbij een bepaling van een richtlijn (artikel 13, lid 2, van richtlijn 2004/38/EG) is omgezet. Deze regeling verschilt van de regeling die in een andere richtlijn is vastgesteld voor gezinsleden van een derdelander (artikel 15, van richtlijn 2003/86/EG).
- 22 Volgens vaste rechtspraak van het Hof zijn de nationale rechterlijke instanties niet bevoegd om uitspraak te doen over de onwettigheid van de handelingen van de Unie (arrest van 22 oktober 1987, 314/85, EU:C:1987:452, punt 15). Bijgevolg acht de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen het noodzakelijk zich tot het Hof te wenden met het verzoek zich uit te spreken over de vraag of de verschillende behandeling door de Uniewetgever van twee categorieën familieleden, die onder verschillende Unierechtelijke handelingen vallen, een discriminatie in het leven roept.
- 23 Elke wetgevingshandeling van de Unie moet getoetst kunnen worden aan het beginsel van gelijke behandeling of het beginsel van non-discriminatie, zoals deze zijn vastgelegd in de artikelen 20 en 21 van het Handvest. Indien een conforme uitlegging niet mogelijk is, dan moet deze handeling ongeldig worden verklaard en moeten de nationale bepalingen ter uitvoering van deze tekst buiten beschouwing worden gelaten.

- 24 Tot slot meent de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen dat hij niet hoeft te antwoorden op de argumenten van verweerd betreffende de toepassing van artikel 21 van het Handvest (zie punt 17), aangezien het Hof zich zal uitspreken over de vraag in hoeverre het Handvest – en in het bijzonder artikel 20 of artikel 21, leden 1 en 2, ervan – in casu van toepassing is.
- 25 In het licht van het voorgaande is de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen van oordeel dat hij het Hof om een prejudiciële beslissing dient te verzoeken over de vraag of het verenigbaar is met de artikelen 20 en 21 van het Handvest dat in artikel 13, lid 2, van richtlijn 2004/38/EG een aanvullende algemene voorwaarde is vastgesteld alsook, in voorkomend geval, over de vraag of laatstgenoemde Unierechtelijke bepaling geldig is.

5. Prejudiciële vraag

- 26 De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen legt het Hof krachtens artikel 267 VWEU de volgende vraag voor:

„Levert artikel 13, lid 2, van de richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, schending op van de artikelen 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, voor zover daarin is bepaald dat de scheiding, ontbinding of nietigverklaring van het huwelijk of beëindiging van een geregistreerd partnerschap niet leiden tot het verlies van het verblijfsrecht van de familieleden die niet de nationaliteit van een lidstaat bezitten, met name indien bijzonder schrijnende situaties zulks rechtvaardigen, bijvoorbeeld wanneer een familielid tijdens het huwelijk of het geregistreerd partnerschap slachtoffer is geweest van huiselijk geweld, maar alleen op voorwaarde dat de betrokkenen aantonen dat zij werknemer of zelfstandige zijn, of voor zichzelf en hun familieleden over toereikende bestaansmiddelen beschikken om te voorkomen dat zij tijdens hun verblijf ten laste komen van de socialebijstandsregeling van het gastland, dat zij een ziektekostenverzekering voor alle risico's in het gastland hebben afgesloten, of dat zij lid zijn van de reeds in het gastland gevormde familie van een persoon die aan deze voorwaarden voldoet, terwijl artikel 15, lid 3, van richtlijn 2003/86/EG van de Raad inzake het recht op gezinshereniging, dat in diezelfde mogelijkheid van behoud van het verblijfsrecht voorziet, daarvoor die voorwaarde niet oplegt?”